

Wat betekent pesten precies? Wat is het verschil met plagen (zonder kwaadaardige bedoeling proberen boos te maken)? Waarom pesten jongeren en kinderen? En welke vormen bestaan er?

Pesten

Pesten is **gewelddadig en meestal herhaald gedrag** van 1 of meer personen, met de bedoeling om de andere(n) te kwetsen. De schade kan psychologisch, seksueel, lichamelijk of sociaal zijn.

Wie wordt gepest, kan zich meestal niet verdedigen. Er is sprake van een **ongelijke (of als ongelijk ervaren) machtsverhouding** tussen diegene die pest en de gepeste.

Plagen gebeurt spontaan en duurt niet lang. Het gaat vaak om humor en aandacht vragen. Bij plagen zijn beide partijen gelijk aan elkaar. Het is niet altijd leuk, maar zeker nooit bedreigend (gevaarlijk).

Redenen voor pestgedrag

Kinderen en jongeren die pesten, zijn op zoek naar **macht**. Die proberen ze te verkrijgen door anderen te viseren. Ze laten zich leiden door hun perceptie wanneer ze een slachtoffer zoeken.

Ze verantwoorden (een justificatie geven voor) hun gedrag vaak tegenover zichzelf en vinden allerlei redenen om te pesten:

- De manier van spreken of houding.
- Slechte of niet té goede schoolresultaten.
- Etnische afkomst: huidskleur, geloof, taal ...
- Socio-economische factoren: beroep ouders, armoede ...
- De vriendenkring.
- Een uitzonderlijke mentale of lichamelijke eigenschap: heel intelligent, ...
- Het voorkomen of de kledij.

Pesters rekenen erop dat de **leerlingen in de buurt (omstanders, mensen die kijken)** niet tussenbeide komen of niet meedoen. Dat kan door hun voorbeeld te volgen, of door het pestgedrag nog te versterken met gelach, gejuich (schreeuwen van vreugde) ...

Vormen van pesten

Pesten gebeurt in levenden lijve of via elektronische, geschreven of andere kanalen. Het neemt verschillende vormen aan:

- Verbaal pesten, bijvoorbeeld: kwetsende opmerkingen maken, schelden, dreigende taal gebruiken, haat zaaien ...
- Fysiek pesten, bijvoorbeeld: slaan, schoppen, duwen.
- Materieel pesten, bijvoorbeeld: materiaal van anderen beschadigen of stelen.
- Sociaal en relationeel pesten, bijvoorbeeld: uitsluiten, roddels of geruchten verspreiden.

Elektronische vormen van pesten noemen we **cyberpesten**. Dat gebeurt onder meer via computers, gsm's en smartphones, tablets en spelconsoles. Voorbeelden zijn:

- Een webpagina of blog waarop diegene die pest zich voordoeft als iemand anders.
- Het gebruik van iemands identiteit om in zijn of haar naam online inhoud en berichten te verspreiden, bijvoorbeeld via Facebook.
- Beledigende, kwetsende of bedreigende foto's, video's of persoonlijke gegevens van iemand. Die worden gepost op een socialenetwerksite, naar andere personen doorgestuurd via een app of gepubliceerd op een website.

Geen 'standaard' pestgedrag

Bij pesten gaat het doorgaans om herhaald gedrag. Toch kan ook een **eenmalige gebeurtenis** een grote impact hebben op het slachtoffer. De gepeste kan namelijk gebukt gaan onder de impliciete dreiging dat het pesten opnieuw zal gebeuren. Hij of zij wordt dan bang of leert juist om bang te zijn.

Ook de **duur van de pesterijen** verschilt. Soms vinden ze plaats over een korte periode, soms houden ze een langere periode aan. Hoe dan ook: in veel gevallen zijn ze gepland en systematisch.

Wie wordt gepest, krijgt meestal te maken met een optelsom van **verschillende pestvormen**. Zo versterkt cyberpesten in veel gevallen het offline pesten. Dat maakt de radeloosheid bij de slachtoffers nog groter, want ze voelen zich nergens meer veilig.

Bron: [Werken aan een verbindend schoolklimaat](#) van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

Dit is een artikel van Tinne Deboes